

A

Relació dels principals fets de haont se han
originat las pretensions que ultimament ha su-
citat D^{na} Antonia Olives Muller de Dⁿ Pere
Martorell sobre la h^{ta} del Marhors y de que
intenta valerse per disminuir los fideico-
missos disposts per D^{na} Marianna Cardona
y Dⁿ Bernat Joseph Olives y Nadal, purificats
a favor de Dⁿ Guillem Olives el Mut, unich dessem-
bles Masle Dⁿ Guillem Olives y Martorell sun
Arxi en la qual se examinan alguns depts cuya
resolució es indispensable, per poderse formar ab asi-
ento los cubulos hereditaris que se han de formar
per liquidar los dits fideicomisos, y demes pre-
tencions de dit Dⁿ Guillem Olives el Mut.

Antes de formarse el Cos hereditari de la h^{ta} de Dⁿ Juan Martí Manot, y de D^{na} Marianna Cardona, es necesario saber que Dⁿ Juan Martí Mayor en son ultim testam^t otorgat en poder de Matheu Talledas als 10 Mars 1637 fol. 2 ab que mori a 12 Janer 1645, institui hi hereda usufructuaria a la sua Muller D^{na} Francisca Guat, en carregantli que lo que sobraria del usufruit compas censos Propietats en benefici de sun hereu, e institui hereu Propietari a son fill primogenit Honorat, y per el cas de fallar la sua Decendencia Masculina li substitui Dⁿ Juan Martí Manot sun segon fill, y fallant este sens infants Mascles, li substitui los Postumos tambe mascles y en cas de fallar la Decendencia Masculina de estes, substitui les propias fillas D^{na} Juana, D^{na} Antonia, D^{na} Marianna, D^{na} Francisca y D^{na} Catharina, las fillas postumas y tolas las fillas dels seus fills per iguals parts, substituintlas entre si reciprocam^t prohibint la detracio de quales Habelliaraca

§ 2

Dit Dⁿ Juan Martí Mayor feu llogat Jure institucionis y per tols drets a son fill Dⁿ Juan de la Pos^o del Rasal den Sarrias, de quatre cen^t las llivas cens, ab facultat de elegir las que ell voldria de la sua h^{ta}, y del Hon^r del pla, y despues en sos Codicils disposa als 12 Janer 1645 en poder de Rafael Albeali Notf, fol 5, y 64 li feu un nou llogat a dit Dⁿ Juan Martí Manot de las Pos^o S^{ra} Juanet y el Juri de dalt, ab los mateixos pactes y condicions que havia continuats en lo referit son testam^t.

§ 3

Despues de la Mort de Dⁿ Juan Martí Mayor los seus fills, o fillas a excepcio de Juan, demanaren el suplam^t de legitima formarem los hereditari, y havent encontrat que la h^{ta} de dit Dⁿ Juan Martí Mayor consistia en 56000 S^{rs} se assenalaron 4000 S^{rs}, 320 S^{rs}, 80 S^{rs} per legitima de cade fill, o filla comprenintse en esta suma la legitima Materna, excu^t fruits discom^t drets y scoms lo acte shipulat die 9 Juniol 1646 en poder de Rafael Albeali Notf, fol 435; aloguns temps despues, esto es, en 1648 mori D^{na} y sens testam^t D^{na} Catharina Martí filla de dit Dⁿ Juan Martí Mayor, y los germans Mase y Nabol, per representacio de llurs Mares, es dividiren la sua h^{ta} per iguals parts y loca a cade un de ells 46 S^{rs}, 17 S^{rs} una volta tantum segons acte shipulat en poder de Juan Companij Notf die 14 Aogst 1649 fol 293

§. 4.

Monofre Martí y quant morí sens infants die 23 Abril 1652 y en virtut de la sua ultima disposició de 28 Xbre 1647 fol 285 en poder de Rafael Alberti Noff li succehi sun german Dⁿ Juan, axi com succehi a la comuna Mare. D^{na} Francisca quant segons sun testam^t dispos^t en poder de dit Alberti el Mateix die 28 Xbre 1647. fol 289 ab que morí die 6 Janet 1652, de manera que per la mort de dit Dⁿ Monofre sens infants, Dⁿ Juan Martí foch sucesor universal de sun Pare, foch tambe sucesor o hereu de la sua Mare D^{na} Francisca quant y en fin linqüé part en la sua successió ab intestato de la sua germana D^{na} Catharina.

§. 5.

El referit Dⁿ Juan Martí menor en son ultim testam^t que dispon que en poder de Juan Company Noff a 22 de Juny 1653 y ab que morí die 4 9bre de 1657 fol 39 faltant la sua Decendencia masculina, crida las suas fillas postumas per iguals parts y en cas de no tenir infants mascles, ni femellas, o tots aquells y aquellas y sus Decendents morisen quant que quant sens infants legítims y naturals substituhi al ultim Decendent la sua germana D^{na} Francisca Martí Muller del Marq^h Guillem Martorell y en cas de no ser hereva o de morir sens infants substituhi Juan Gomila sun nebot fill de Florens, y de la sua germana D^{na} Antonia Martí ab obligació de haverse de anomenar Juan Martí, y a este en cas de no esser hereu, o de morir sens infants, el noble Dⁿ March Oliver, Gabriel Monell, fill de Gabriel y de la sua s^{ra} D^{na} Maria Anna Martí sa germana y a Florens Gomila fill de Florens y de la referida D^{na} Antonia per iguals parts entre de ells divididoras substituhi los de un altre morint sens infants, vulgarment y per fideicomis y en fin per el cas de morir sens infants mascles, fa preleopat ab referit sun nebot Juan Gomila de las suas Boss^{es} Dⁿ Juan y Dⁿ Juanet francas el lot genero de censal. Preven despues en sus Codicils dispos^t en poder del Mateix Company a 30 Febren 1655 fol 5 que en cas que la sua h^{ta} previnga a D^{na} Francisca Martí y Martorell sa germana, en virtut de la citada substitució allibera Dⁿ March Oliver sun nebot de tota la renda que a las horas faga la sua h^{ta} y de todas las pençions que deuria auer de estas paraulas, tot lo qual vull y man que dit mon Nebot tinga a lasua part mes dels altres substituhts, juntament ab aquells ab dit mon testam^t

§. 6.

Juan Martí Mayor die 8 9bre 1654 Mori sens infants Mascles y sols dexa sobre vivent a una sua filla pupilla D^{na} Francisca Martí y Cardona comuna a ella y a D^{na} Marianna Cardona y de las suas germanas sols li sobra vivia que D^{na} Francisca Casada ab Guillem Martorell. En sequida de haver acabat la Decendencia masculina de Dⁿ Juan Martí Mayor es purifica el fideicomis per ell dispos^t a favor de ditas D^{na} Francisca Martí y Martorell sa filla y de D^{na} Francisca Martí y Cardona sa Neta y es purifica tambe el legat de Dⁿ Juan y Dⁿ Juanet dispos^t per Dⁿ Juan Martí menor a favor de Juan Gomila. Die 23 Juny 1658 la referida Francisca Martí y Martorell presenta en el Tribunal del S^o Offici demandant mitat del dit fideicomis [es suposa que presenta en Tribunal del S^o Offici porque son Marit Guillem Martorell era Dⁿ motor fiscal del Mateix Tribunal] Es sequi causa de liquidació ab Rafael Alberti Curador de D^{na} Francisca Martí y Cardona unica filla de Dⁿ Juan Martí Mayor y die 21 Juny 1659 es pronuncia sentencia en que es declara que el fideicomis de Dⁿ Juan Martí Mayor importa en limpio fetas totas las de Haccions 1472 22 1/2 10 C^o y en consecuencia D^{na} Francisca Martí y Cardona pupilla unica filla y hereva de Dⁿ Juan Martí menor, es condemnada en haver de entregar a dita D^{na} Francisca Martí y Martorell 736 2/3 26 C^o junt ab los fruits y mitat de aquells mobles y prendas que es declaran de dit fideicomis y a tenor de dita sentencia es feu lo acte de divisió dia 29 Nov^{bre} de 1659 ab que se asentaren ditas 736 2/3 26 a dita D^{na} Francisca Martí y Martorell o mes ver 712 2/3 7 C^o per haverse encantat entre si las Casas Mayors e importat 23 2/3 10 C^o menos del preu per el qual havian estat estimadas en la liquidació. fol 299 y 319

§. 7.

Es a presumir tambe que Juan Gomila es desde porant en demanda del preleopat de Dⁿ Juan y Dⁿ Juanet que li feu Juan Martí menor en cas de morir sens infants mascles y lo cert es que a 4 Mayo 1669 hay haque sentencia sobre el Preleopat, puis axi es lley ab una Cedula de D^{na} Marianna Cardona de 31 Mayo 1669 fol 175 si be que fins a esta hora no se ha pogut encontrar ni dita sentencia ny la causa.

§. 8.

Als 12 Aopt de 1660 Mori dita Francisca Martí y Martorell sens decendencia y en consecuencia lo enter fideicomis dispos^t per Dⁿ Juan Martí Mayor recayou a ltre volta en favor de D^{na} Francisca Martí y Cardona filla unica de Dⁿ Juan Martí Mayor, la qual casa ab Dⁿ March Oliver son comogermana die

30 de ^{1ra} de 1666; y als 16 d'Agost del Any 1666, Mori sens Decendencia y en son testament que dispone que el mateix die en poder de Rafael Alberti fol 20 instituhí hereus seus universals, el referit Dⁿ March Olives sun fill en la mitat de la sua heretat a totes sas voluntats, y en la altre mitat seu hereva a la sua Mare D^{na} Marianna Cardona durant la sua vida natural tant solament, y apres mort sua instituhí hereu seu propietari en la dita mitat de h^{ra} el Noble Dⁿ Bernat son germà uterino a totes sas voluntats de ell y dels seus liberament sayadores. fol 20

§ 9.
D^{na} Marianna Cardona y Dⁿ March Olives en la referida qualitat de hereus de D^{na} Francisca Martí y Cardona dia 19 d'Agost 1666 presentaren per via de sacancia haver vingut a sa noticia, que Dⁿ Juan Gomila, entenia o pretenia que se havia purificat a son favor el citat fideicomis disposat per Dⁿ Juan Martí Mayor, conseguintment, que este fos compellit a proposar la sua demanda, pués que estaven promtas en fer entrega de la h^{ra} de dit Dⁿ Juan Martí Mayor, deduhits primer los drets de legitima Hebellianca, aut alias, apartanents a D^{na} Francisca Martí y Cardona hereva oravada fentla la dequda liquidacio. Juan Gomila, exposa que no volia declarar si o no acceptave dit fideicomis, que primer no fos feta la liquidacio, ab Pro^{vo} re 18 d'Agost de 1669. fol 170, es declarat que Juan Gomila no podia ser obligat a acceptar, o repudiar el fideicomis fins despues de feta la liquidacio

§ 10.
Haventse concertat aquest Decret per ambas parts es proseguí la liquidacio, mori en este temps Juan Gomila sens infants e instituhí hereu a son germà Florens y respecta que Gabriel ^{Mozell} havia premon a Juan Gomila y Dⁿ March Olives havia renunciat el fideicomis recaygue tant el llegat de Sⁿ Juan y Sⁿ Juanet com lo enter fideicomis en la Persona de dit Florens Gomila. Este mediant comparacio de 15 d'Agost 1670 fol 201, accepta dit fideicomis a dita la h^{ra} cum beneficio legis et inventarij, y demaria que des de luego se li entregas la mateixa.

§ 11.
D^{na} Marianna Cardona y Dⁿ March Olives allegaren que no devian restituhir dita h^{ra} que primer no foren satisfets de sos credits per comptes el sus Pretentori, y ab prov^o de 26 d'Agost 1670 fol 204 es declarat que

que los comptes el dret Pretentori donech credito sint liquidats. Aquesta sentencia passí en cosa judicada y haventse continuat la liquidacio als 31 d'Agost 1672 fol 287; es pronuncia sentencia ab que D^{na} Marianna Cardona y Dⁿ March Olives foren condemnats a pagar a Florens Gomila 2000 ^l (sumant ab los fruits disconreguts desde 15 d'Agost 1670 que fonch el die en que accepta el fideicomis, fins el dia de la dita actual solucio de dita cantidad, ab condicio que dit Florens Gomila havia de pagar lo siquent.

- 1° 300 ^l y 20 ^{gras} Blat cada Any a dita D^{na} Marianna Martí y Cardona durant la sua vida tant solament y no convolant en altres Nupcias, Reque ly feu donacio Dⁿ Juan Martí
- 2° 100 ^l y 30 ^{gras} Blat a la mateixa D^{na} Marianna Martí durant la sua vida cada Any, y no convolant ^l per llegat a ella fet en sus Codicils
- 3° 50 ^l y 10 ^{gras} Blat cada Any a Juan Codina durant la sua vida, també llegadas en los Codicils
- 4° que devia fer uns ornaments de Dornas per la Capella de N^{ra} S^{na} de la Sta
- 5° que ell mateix es devia satisfey y pagar com hereu de Juan Gomila son germà del llegat de las Poss^{ns} de Sⁿ Juan y Sⁿ Juanet, o lo valor de aquellas

§ 12.

Una y altre part apella de dita sentencia en los caps odiosos, o oravatoris y no dels favorables, Dia 3 y die 5 d'Agost de dit Any 1672 per devant el Tribunal de la Real Poi^o fol 428, y 429; allegaren muticament los seus oravaments pero havent pasat Florens Gomila de esta a la millor vida dia 12 d'Agost de 1673 queda la Causa sobre sequda fins die 26 Febret de 1703 en que D^{na} Antonia Gomila Muller de Dⁿ Gabriel Squella filla unica y sucesora del referit Dⁿ Florens Gomila la prosequi fol 423.

§ 13.

Atrobantse la causa en aquest estat Mori D^{na} Marianna Cardona a 14 Juny de 1704 y no obstant que dita Causa es proseguí ab bastant visor, dispongue dels referits bens com a cosa propia. Es de notar, que Dⁿ March Olives cohereu de dita D^{na} Francisca Martí y Cardona Mori en lo Any 1683 y sun fill y hereu Dⁿ Bernat Joseph Olives y Nadal Med^oacle de Nansacio rebu en poder de Juan Codina dia 16 d'Agost de 1699 renuncia la citada part de herencia de D^{na} Francisca Martí y Cardona a favor de la mencionada D^{na}

Marianna Cardona, qui la accepta ab los pactes que son de veuzer
en dita Hansacció y specialm^t Hahent indemna dita Dª Marianna
Cardona a el referit Dⁿ Bernat Joseph Olives y Nadal de todas las pre-
tencions que hay poques haver y poques tenir contra la h^{ta} de Martini,
la dita Dª Antonia Squella y Squella; Es de notat tambe que Dⁿ Bernat
Olives y Cardona, qui era lo hereu Propietari de dita Dª Francisca ha
h^{ta} y Cardona havia piromort a Dª Marianna Cardona. Esta Señora
pues en sus testam^t que dispongue en poder Dⁿ Juan Codina Noll^t als 8
Juny del referit 1704 inshtitui hereu seu universal a un net Dⁿ
Guillem Olives fill de Dⁿ Bernat y de Dª Paula Martorell y funda un
fideicomis primogenial y apropiat a favor de la sua Decendencia
masculina in infinitum a la qual tambe substitui lo altre net Dⁿ
Bernat Olives y Martorell germá de dit Dⁿ Guillem y la sua desen-
dencia masculina, y es aquest fideicomis que demana Dⁿ Guillem
Olives el mud, com a unich descend^t mascle de dit Dⁿ Guillem Olives
y Martorell primer hereu de Dª Marianna Cardona

§. 14.

Despues de la mort de dita Dª Marianna Cardona los seus nets
Hansacció; se ha de advertir que si be Dⁿ Guillem Olives y Martorell
era hereu de dita Dª Marianna Cardona sa Avia pero Dⁿ Bernat Olives
es y Martorell era hereu del comu Pare Dⁿ Bernat Olives y Cardona
y que Dª Paula Martorell Mare de estes y dels demes germans que
era Duena de las Pos^{ms} las Hes Alcazias y Hes Alcazietas y Cavalleria
de Salixo, mori sens disponder; a fi doncs de arreglarse tant sobre las
legitimas com sobre las herencias de aquestas tres h^{tas} de Dª Marianna
Cardona de Dⁿ Bernat Olives y Cardona sun fill y de Dª Paula Marto-
rell, despues de haverse format los cumulos hereditaris de estas Hes
h^{tas} es Hansacció die 7 Mayo 1705 en poder de Juan Codina Noll^t entre
los 5 germans. Dⁿ Bernat, Dⁿ Guillem, Dⁿ March, Dⁿ Joseph, Dⁿ
March y Dª Juana Olives y Martorell

§. 15.

En virtut de aquesta Hansacció Dⁿ Bernat Maqⁱ Olives y Martorell
prenque a la sua part la Pos^{ms} dita el Fusi de dalt una tanca del deca-
lador y diferentes censals; Dⁿ March prenque a la sua part el Refal
amagat de vida en los pactes, y vincles disposits per la sua Avia, Dⁿ Joseph
y Dⁿ March 130 S^{rs} C^s quis un; Dª Juana 300 S^{rs} C^s; y Dⁿ Guillem
primque

+
tant per sa ho de suces-
sions de Dⁿ Francisca Mart-
y Cardona

prenque a la sua part las Pos^{ms} ditas las Hes Alcazias y las Hes Alcazie-
tas, la Cavalleria de Salixo qui eran de la h^{ta} de la sua Mare Dª Paula,
las Casas Mejors, las Pos^{ms} Sⁿ Juan gran y Sⁿ Juanet, el Pare, el Paric, son
santperiet, Toralba, S^a Ana, Toralbet, el Rafal den Gracia, una tanca y
un Hortal del Cami del Depollador, Hes altres tancas al camí de Mahó
y Caregot, y lo hort del pla y los demes Cens y Propietats de las ditas Hes
heredats deduhit lo que se havia a p^{nt}elat. En esta mateixa Hansacció
Dⁿ Bernat renuncia a favor de Dⁿ Guillem y els seus, todas las pretencions
que poques tenir contra la h^{ta} de dita Dª Marianna Cardona, com alhont
y Dⁿ Guillem se obliga a sostenir las veus activas, y passivas de ditas Hes h^{tas}
obligante a servar indemne a Dⁿ Bernat de las pretencions y litiois pen-
dents contra la h^{ta} de Dª Marianna Cardona y que sostenian Dⁿ Gabriel
Squella, Dª Antonia Squella y Gomila y altres com tot mes extensament, y
ab differentes altres particularidats es de veuzer en Ja Hansacció

§. 16.

Havent pues pasat de esta a la millor vida Dª Marianna Cardona en lo
Any 1704 Dª Antonia Squella y Gomila prosequi el plet en la Sⁿ Sov^{ra} con-
tra Dⁿ Guillem Olives net y hereu de dita Cardona. Arribaren en lo Any
1708 las Armas del Sⁿ Carlos tercer en Menorca, y Dⁿ Guillem Olives en-
tra dins al Castell de Sⁿ Phelip ab las Hopas del Sⁿ Phelip quint. El Castell y
tota la Ysla fonch rendida a Carlos tercer, y haventse consedit en las capi-
tulacions, facultat als qui havran seguit el partit del Sⁿ Phelip quint de
anarsen de la Ysla y disponder dins el termini de quatre mesos dels
seus bens. Die 30 7bre de dit Any a favor de Dⁿ Bernat sun Comat Dⁿ
Bernat Joseph Olives y Nadal, reservantse 20 S^{rs} C^s per poder testat;
cuya donació fonch despues confirmada per el Senr Estanope mediant
Decret de 17 febr 1708 y despues es parti ab las Hopas del Sⁿ Phelip quint
y dexa la sua Mullet Dª Francisca Olives prenada qui despues parti Dⁿ
Bernat Joseph Olives Pare del mud. En la ausencia de dit Dⁿ Guillem
Dª Antonia Squella prosequi el plet ab el referit Dⁿ Bernat Joseph Olives
y Nadal, en qualidad de donatari y posehidor dels Bens de dit Dⁿ Guillem
y a 4 de 7bre de 1711 es feu per part de dita Dª Antonia la ultima seda
donant los Actes per closos y desde las horas no se ha prosequit mes dita
causa.

+
Dⁿ Guillem Olives seu
donació universal de tots
sus bens

§. 17.

En la ausencia de Dⁿ Guillem, Dⁿ Bernat Joseph Olives y Nadal po-
sehi los referits Bens donats, y dispongue de ells del modo que li aparegu
de

de manera que aliena la Poss^o el Rafael den Gràcias, qui era de las
mes preciosas y en sun testam^t que dispone en poder de Juan
Codina die 28 de Febr^e de 1704 y ab que mori en lo Any 1715 a 18
de Febr^e feu hereu dels bens que li havia donats Dⁿ Guillem el
fill Major dedit Dⁿ Guillem y la sua descendencia masculina
fundant un fideicomis Primogenial y agnaticio a favor de la
descendencia masculina de dit Dⁿ Guillem y este havent fet
testam^t en 1742 instituhi hereu universal al mateix son fill
Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives Pare del mut a sas volun-
tats

§. 18.

El mateix any 1742 a 14 Juniol d dit Dⁿ Bernat Joseph
Olives y Olives hacla Matrimoni ab D^{na} Antonia Squella
y Gomila filla de D^{na} Antonia Gomila unica filla y sucesora
de Florens Gomila y en contemplacio de dit Matrimoni la
referida D^{na} Antonia Gomila feu donacio a la referida sa filla
de tots los drets, veus y accions a ella partanents contra la h^{ta} y Bens
de la familia de Martins, ab pacte de la Donataria y els seus havia
de contribuir 200 L^s C^s a favor de D^{na} Marianna Olives y Squella
Mullet de Dⁿ Jaume Olives

§. 19.

Per el citat acte de sponsalici stipulat die 14 Juniol 1742 en po-
der de Esteva Brionis sols apart que D^{na} Antonia Squella constituhi
en dot a Dⁿ Bernat Joseph Olives 1500 L^s que sun Pare li havia
llegadas en sun testam^t, pero die 21 Abril 1753 Dⁿ Bernat Joseph
Olives transio ab Dⁿ Jaume Olives y Nadal y ab la Mullet de este
D^{na} Marianna Squella, y com dit Dⁿ Bernat Joseph Olives, satisfeu
o compensa aquellas 200 L^s C^s que la sua Mullet D^{na} Antonia Squella
havia de contribuir a la sua germana D^{na} Marianna en seguida de
la donacio y rescus dels drets de Gomilas, contra Martins, qui li havian
fet, per arpo dita D^{na} Antonia constitu en dot als referits drets a dit
son Marit Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives declarant que el mateix
sompres tindria hipotecadas ditas 200 L^s C^s sobre los credits, veus y ac-
cions de la Casa de Martins, cas que en ninoum temps es demana per
dits credits. Vegies la citada transaccio.

§. 20.

Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives, y sa Mullet D^{na} Antonia Squella
med^t acte rebut en poder de D^{na} Antoni Carric Noth die 1^a de Febr^e de 1759 se-
ren donacio universal en cas de morir sens infants masculos, o estes sens al-
tres a favor de D^{na} Antonia sa filla sempre que este casis ab Dⁿ Gavino Olives
reservantse a saber Dⁿ Bernat 200 L^s C^s y D^{na} Antonia 100 L^s C^s y per el
cas de morir D^{na} Antonia sens infants masculos de aquell Matrimoni substi-
tuhí D^{na} Francisca y quant este Matrimoni no tingues efecta feaen donacio
universal a favor de D^{na} Francisca Mullet de Dⁿ Bernat Magi Olives re-
servantse Dⁿ Bernat les Poss^o de Juan y Sta Juana y D^{na} Antonia 100 L^s C^s.

§. 21.

El mateix Dⁿ Bernat med^t altre acte rebut en poder de Rafael Barcelo Not
als 12 Abril de 1766 feu donacio a favor de dita sa filla D^{na} Antonia per con-
templacio del Matrimoni que havia tractat ab Dⁿ Pere Martorell de la
Poss^o del Rafael Amagat y diferents Cens, y que per el cas que acaba la sua
descendencia masculina, feu donacio universal de tots sos bens a favor de
dita D^{na} Antonia revocant lei que havia feta a favor de D^{na} Francisca. Final-
ment die 21 Mars de 1774 los dits conjuges Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives
y D^{na} Antonia Squella feren donacio ~~una~~ universal a favor de dita sa filla
D^{na} Antonia qui devia tenir efecta despues de llur mort la qual puques esser
revocable solament en el cas que son fill Dⁿ Guillem el Mut contraques Matrimo-
y revocarem altre volta la donacio que havian fet a favor de D^{na} Francisca

§. 22.

Suposada este serie de fets, es precís ferse cauech que si be D^{na} Antonia Olives
confesa que el fideicomis dispost per D^{na} Marianna Cardona es purificat a favor
de Dⁿ Guillem el Mut y que lo seria tambe el que dispone Dⁿ Bernat Joseph
Olives y Nadal de la h^{ta} de Martins, o que li dona son cosingerman Dⁿ Guillem
Olives y Martorell, pero que deduhits los credits que tenian los Gomilas sobre
la h^{ta} de Martins, per raho del mencionat fideicomis, y legat disposts a sun fa-
vor per Dⁿ Juan Marti Mariol, res o molt poca cosa tenia que fideicomisar
o de que poder despondre D^{na} Marianna Cardona, y lo poch de que hauria
pogut despondre no bastava per beneficiar los fruits o Interessos discorre-
guts desde el die que es purifica tant el fideicomis, com el dit legat, y que
el fideicomis dispost per Dⁿ Bernat Joseph Olives y Nadal se ha de repu-
tar com si no sia exist, porque la donacio que li feu Dⁿ Guillem Olives
y Martorell era simulada.

§. 23.

De aquesta principis se inferix ab tota claredad que per poderse formar ob algun arcaute el citats hereditari y determinar en que consisten el fideicomis, y demes credits que reclama Dⁿ Guillem el Mut, es e necessari re soldar, si Dª Antonia Olives y Martorell, es endret de preterit, y deduhir los credits dels Gomilas, qui resultan dels citats fideicomis, y llegat disposats per Dⁿ Juan Marti Manol, y en cas de tenir dret, com y de que maneta deuria fesse dita deduccio.

§. 24.

Primerament, qualsevol for la accio que compatís als citats Gomilas seria ya prescrita, segons se ha referit. Dⁿ Juan Marti Manol feu Prelegat de las D^{ns} Sta Juana y Sta Juanaet per el cas que morís sens infants mascles a favor de sun nebot Juan Gomila y fideicomissio la sua h^{ta} a favor de mateix Gomila y altres, en cas de fallar la sua Decendencia. Als 9bre 1657 morí dit Juan Marti Manol, sens infants mascles, y en consecuencia es purifica, el dit Prelegat de Sta Juana y Sta Juanaet a favor del dit Juan Gomila, y als 16 Aogst 1668 morí sens Decendencia Francisca Marti y Cardona, unica filla de dit Dⁿ Juan Marti Manol, y en consecuencia es purifica el dit fideicomis a favor del mateix Gomila; A Dⁿ Juan Gomila ly succehi son germá Florens; a este la sua filla unica Antonia Gomila casada ab Dⁿ Gabriel Squella, la qual feu donacio de dits drets a sa filla Dª Antonia Mare del Mut. los credits pues dels Gomilas de que haclam consisten en lo referit Prelegat de Sta Juana y Sta Juanaet, y en lo citat fideicomis; desde el die dons que hingue efecta el llegat, qui com havem dit, fonch die 9bre 1657 fins al present han discurregut mes de cent trenta y quatre anys, y desde el die que es purifica, el fideicomis qui fonch die 16 Aogst 1668 ne han discurreguts 123; Tenim dons que obsta a qualsevol qui vulla preterit dits credits com a sucesor de dits Gomilas, no sols la prescripcio 30 Anys si encare la sententia.

§. 25.

Desde luego nos voldrem fer carrech que Juan Gomila poch despues, de la mort de Juan Marti Manol, es posa en demanda del Prelegat, y que Florens Gomila als 15bre de 1670 accepta y demana el dit fideicomis; pero nosaltres devem tenir present que si be la contestacio del plet interromp la prescripcio y fa que pasian a ser perpetuas aquellas accions, qui antes eran temporals, pero axo no vol dir, que ja may pogan prescriure si sols que los qui prescribian per trenta anys, duran fins a quaranta, contante desde el die que cesa el plet. Precindint que el Plet queda sobreesquit desde

1673 fins 1703; lo cert es que desde quatre Sep^{bre} 1711 fins al present no se es continu at; y contantse desde esta Epoca fins die 21 Abril 1753 que los mencionats drets foren constituits en dot per Dª Antonia Squella a Dⁿ Bernat Joseph Olives, ya hauria quedat completa la prescripcio per lo espay de mes de 40 anys, y si fos necessari encare es podria añadir tot el temps que ha discurregut desde la mort de Dⁿ Bernat Joseph Olives succedida a 27 Febrer 1784 en cuyo temps queda dissolt el Matrimoni fins al present.

§. 26.

No se ha de pensar may que per part de Dª Marianna Cardona hay haques mala fe capos de impedir la Prescripcio, porque si be es veritat que dita D^a Marianna, sabia y confesa dit fideicomis, pero ella creyo ab just fundamento que Dⁿ Juan Marti Manol havia discurt mes de lo que pugnassen importar los seus drets, y que en realitat no quedave res restituhible en virtut del citat fideicomis, com es de veurer, particularment en la Ceda de 3 Juny 1669 fol 174 haont dicit que per quant no esta en mora, porque sempre se es opata prompta en restituhir la Hacienda fideicomissada per el q^m Noble Dⁿ Juan Marti Manol, si es que ni reste alguna, lo que no creu per haverse consumida. Confirma esta bona fe, y justa credulidad de D^a Marianna Cardona la renuncia que feu Dⁿ March Olives die 28 Juny 1670 del mateix fideicomis a que era criada Juny ab Dⁿ Florens Gomila, puis haventse de suposar que aquest Cavaller era bastant vnt hnt en la sua prudencia com Advocat Fiscal, que era Dⁿ Memorra, havem de presumir que ell hingue justos motius de creurer, que res quedave subjecta al citat fideicomis altrement no hauria renunciat el Mateix, lo que de necessitat devia confirmat D^a Maria Anna Cardona en la bona fe, que ref tenia que restituhir en virtut del citat fideicomis.

§. 27.

En quant el Prelegat de Sta Juana y Sta Juanaet en primer lloch es cert que Sta Juanaet no era de Dⁿ Juan Marti Manol, si que de la sua filla D^a Francisca Marti y Cardona de qui era altre de las hereras D^a Marianna Cardona, y en consecuencia tenia un hntol qui la posave en bona fe; Pero sia lo que sia de esta circunstancia, lo cert es que dia 4 Maio 1669 es pronuncia sententia sobre este Prelegat cuya sententia per molts diligencias que es sian fetas no se es posuda encontra, y devem presumir, que si be en ella es declara a favor de Juan Gomila el Prelegat de Sta Juana y Sta Juanaet pero devia contentar a lley particularitats molt favorables a D^a Marianna Cardona, pues que esta es la cita da Ceda de 3 Juny 1669 fol 174. D^a Oficia entregat dits dos Predios en la conformidad que disponia dita sententia de 4 Maio, 1669 y no lo accepta dit Gomila, lo que sempre demosta mes y mes la bona fe de dita D^a Marianna Cardona.

Aquestes rasons, y demes que se encontran per extens allegadas en lo paper llo-
son presumit que es prescrite la accio ab que se ponia preterit los Drets dels
Gomilas contra la Casa de Marlins

§. 28.

Quant aquestes excepcions no fosen bastants per impedir D^a Antonia Olives y
Marlonell de valerse dels ^{credits} Gomilas en la liquidacio que se ha de formar
deuria feros merits y valeros del dret que nos dona la Pro^{va} que en 26bre 1670
es profesa en lo Tribunal de la Ballia Genl de la Ysla de Majorca fol 204

§. 29.

Ja havem referit que quant Florens Gomila als 15bre 1670 demana el fidei-
comis dispost per Dⁿ Juan Marti Manol, demana igualment que se li fos entregat
de tota la heretat de dit fideicomisent, y que ab prov^o de 26^{Nov} bre qui passa en
autoridad de cosa Judicada, foy declarat que als heres de Dª Mariana Marti
y Casado los compaña el dret de retencio de dita h^{ra} fins que fosen liquidats los
credits Havem tambe referit que aquesta causa de liquidacio es continuada en lo

+ foy sentenciada en la
Ballia Genl que per apel
lacio

1711

§. 30.

Suposantse pues que se haques de tractar en la Real Audiencia de aquests credits
de Gomilas, no obstant que encara no se haze pronunciat sentencia per el Tribunal
inferior de la Real Gov^o, apareix ent, que los heres de la heresa gravada, qui
uy es indubitablement Dⁿ Guillem el Mut, no podria quedar prejudicat en lo
Dret que li dona la citada prov^o de 26bre 1670 de retencio, y posehir tota la h^{ra}
dels Marlins, fins que fos feta la liquidacio, del mateix modo, que la han pose-
hida sus Autors, de manera que D^a Antonia Olives y Marlonell per molt que
vulques representar los Gomilas, no dauria poder reclamar el dit fideicomis, ni
seulo entrar en la liquidacio, que primer no restituis dita h^{ra} en una para-
la, si lo actual en Majorca ha de poder valer a D^a Antonia Olives y Marlo-
nell per impedir la prescricio, lambe han de tenir tota la sua fonsa las
Provisions, qui havran passat en cosa Judicada, y qui fosen concertadas, per
las parts, y en especial la citada prov^o de 1670, en virtut de la qual continuen
sempre los heres de dita heresa gravada a posehir dita h^{ra} fins a
la Mort de Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives Laxe del Mut.

§. 31

Quant totes aquestes excepcions no fosen bastants per impedir en que en la
citada liquidacio no es tractis dels referits credits p^o pretensions dels Gomilas

es deuria resolverse, si tant el legat de St Juan y St Juanet com el fideicomis es de-
ria donat en propietat, o be en diner, segons queda sentenciada en lo Tribunal de
la Ballia Genl: A primera vista al parecer que deuria e ser entregats en dit
pietats respecta que el legat foyh determinadament de St Juan y St Juanet y la ma-
yor part del fideicomis consistia en propietats, respecta ~~en diner~~ y que si be
en la sentencia de la Ballia Genl de 31bre 1672 es declaran los credits dels
Gomilas en diner, pero una y altre de las parts apella de dita sentencia.

§. 32.

No obstant tot esto, no faltan solidos motifs ab que sostenir que tots estos cre-
dits tant per raho del legat com del fideicomis de huen per de tract en diner,
y no ~~en propietat~~ y son per que en dita sentencia de 1672 foren axi adjudi-
cats, de manera que tant per raho del legat com per raho del fideicomis,
adjudicaren a dits Gomilas 3020 St Jun^o ab los fruits, y si be es ver que una
part, y altre apella de dita sentencia, pero la appellacio no pot presondir de
reputarse per deserta, y consequentment la sentencia ha de tenir fonsa de cosa
Judicada en tots als caps; Es ben sabut que el fatal proseguende atque finien-
da appellacionis dura sols un any, y en causa dos, y quant se aques de sequit
la Opinio dels Autors qui volen que aquest fatal sia perpetuo, may podria
extendrese mes que a Horta o, quaranta anys, que es el termini ab que pres-
criuen las acciones mes privilegiadas, y desde lo any 1711 que las parts cesaren
per pura negligencia el continuar dita appellacio fins al present han discorse-
gut mes de vuitanta anys

§. 33.

Encare que la appellacio no se aques de reputar per deserta no podrian vuy
los qui representan los Gomilas preterir Propietats en lloch de diner, perque
ells apellaren de dita sentencia unicament en los caps gravados, y en tot el
temps que proseguiren la appellacio en la segona instancia may es caparen
ni allegaren per gravamen que se los haques adjudicat diner en lloch de Pro-
prietats, ans al contrari ells sosteniren, que las Pro^{vas} de St Juan y St Juanet devian
ser apreciadas a un preu superior del que preterian los heres de la heresa
gravada; lo que no hauria estat axi, si ells haquesen volut propietats, y no di-
ner, puis que augumentase el valor de las Propietats, y se augumentaven los
credits de la heresa gravada alomenos en quant a la legitima, en perjudici
dels Mateixos Gomilas y es molt natural que a las horas estimasen mes diner
que Propietats, perque las terras eran molt poch consideradas y el diner molt
raro, y en consecuencia molt apreciat. Los Gomilas unicament se apellaren
dels caps gravados, y no obstant que arribasen a clore la causa may allegaren
tal gravamen, dons concertaren la sentencia en quan a este punt y en conse-
quencia

quencia vuy ja no poren venir contra el mateix per moti que las circunstancias del temps y no lo aumento del valor de las terras los fose pensar de ferentment.

§ 34

Antes de pasar a formar el con hereditari es tambe molt del cas, el resoldeer si la donacio que feu Dⁿ Guillem Olives a favor de Dⁿ Bernat Joseph Olives y Madal es valida, pero que depende de este punto el fixar las debiccions que puecan competir a Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives Pare del Muert y de D^{na} Antonia; y apaxeip que los difarents Documentis que se han tingut presents a dames del acte de la donacio, y la aprobacio de Gen Stanope, com son la alienacio del Rafal den Garcia la reduccio del Blat que feu Dⁿ Guillem Olives com a Pare y legitim Administrador de sun fill Dⁿ Bernat Joseph Olives y Olives, son unas provas que manifestan la dita validadat, y observancia y fan veurer que de ninguna manera foch simulado

§ 35

Segons se ha dit en el § 26 de esta relacio D^{na} Francisca Martí y Cardona ins-
tituhi hereu a Dⁿ March Olives sun Marit en mitat de la sua h^{ta} a sas voluntats y en la altre mitat fa hereva la sua Mare D^{na} Marianna Cardona durant la sua vida natural tansolament, y apaxeip mont sua Dⁿ Bernat Olives y Cardona sun germa uterino. Es molt dable que quant es hachia de formar la liquidacio dels bens de dita D^{na} Marianna Cardona es pretencia per part de D^{na} Antonia Olives y Martorell que tots los Bens que dita D^{na} Marianna Cardona dexa extants y que es veuen continuats en la concordia firmada en 1705 entre de sus nets exam los qui hereda de la sua filla D^{na} Francisca Martí y Cardona, y que per la mateixa raho sols poque dispondrer de aquella mitat de herencia que li renuncia Dⁿ March Olives, o mes ver sun fill Dⁿ Bernat Joseph, y que la altre mitat dedehida la legitima y quarta deira passat a sun net Dⁿ Bernat Olives y Martorell, hereu de sun Pare Dⁿ Bernat Olives y Cardona; y en virtut de la citada Hancuacio a Dⁿ Guillem Olives y Martorell, en cuyo favor dit Dⁿ Bernat renuncia tots los drets que li poqueson spectar com a hereu de dita D^{na} Francisca Martí y Cardona.

§ 36.

Lo mes rasonable pero apaxeip, que es fase dita liquidacio, considerantse que dita D^{na} Marianna Cardona era libera de dispondrer de tots los seus Bens puisque quant los seus nets hacharen de liquidar dita h^{ta} per lo efecta de Heurer las legitimas la liquidaren ab aquesta suposicio en la circunstancia que tingueren present la citada disposicio de D^{na} Francisca Martí y Cardona y en consecuencia no es just apartarse de aquest principi que establecen los

parisi =

principals interesats sens que ningun haja mai reclamat, ni pretes el contra-ri, y sobre tot may es pot concedir que tota la heretat que dexa extant D^{na} Marianna Cardona la heredes de la sua filla D^{na} Francisca, puis que adames que ella compra el Rafal Amagat, es constant que el seu propi dot qui consistia en 900 S^{rs} C^s segons es pot veurer al fol 369 qui estava englobat en la h^{ta} que poschia, y adames de esto tenia dret de rebren sobre la dita h^{ta} de Martins, o de la sua filla 300 S^{rs} C^s y 20 q^{ras} Blat de una part y 100 S^{rs} C^s y 30 q^{ras} Blat de altre tot annue alment durant la sua vida, com es de veurer en la donacio que feu Dⁿ Juan Martí en ocasio que contraque matrimonio ab dita D^{na} Marianna Cardona, en los Codicils del mateix, y en la sentensia de la Ballia Genl de manera que sempre es deuria suporat que en la h^{ta} que dexa extant D^{na} Marianna Cardona hay havia de credits propis, el citat dot y todas las pensions de las 400 S^{rs} C^s y 50 q^{ras} Blat que duront la sua vida tenia dret de ^{perceber} sobre la h^{ta} de Martins; cuyo credit es molt probable que excedis aquella quantia part, que podie expectar a Dⁿ Bernat Olives y Cardona, com a sucesor de D^{na} Francisca Martí en la mitat que havia heredo de dita D^{na} Marianna Cardona

§ 37.

Encareque las antecedents Resoluciones apaxegan fundadas, pero com no es sapia si el Defensor de Dⁿ Guillem el Muert pensara de la mateixa manera en tots als Puntos ni si seran adaptadas per el Tribunal haont se ha de ^{formar} defendert la liquidacio, per esto es formaran los casos hereditaris de dos distintas maneras, tenintse en consideracio las difarents resultas que poren tenir los duplices de que se ha fet merit en este punt, tot a fi de donar la instruccio que es pu-
ga al Defensor de Dⁿ Guillem el Muert, per formar la liquidacio, ab major facilidad y ab lo asiento que es desitje.

